

Ogniwo paliwowe zasilane ciekłym metanolem

Direct Methanol Fuel Cell

Grzegorz Słowiński

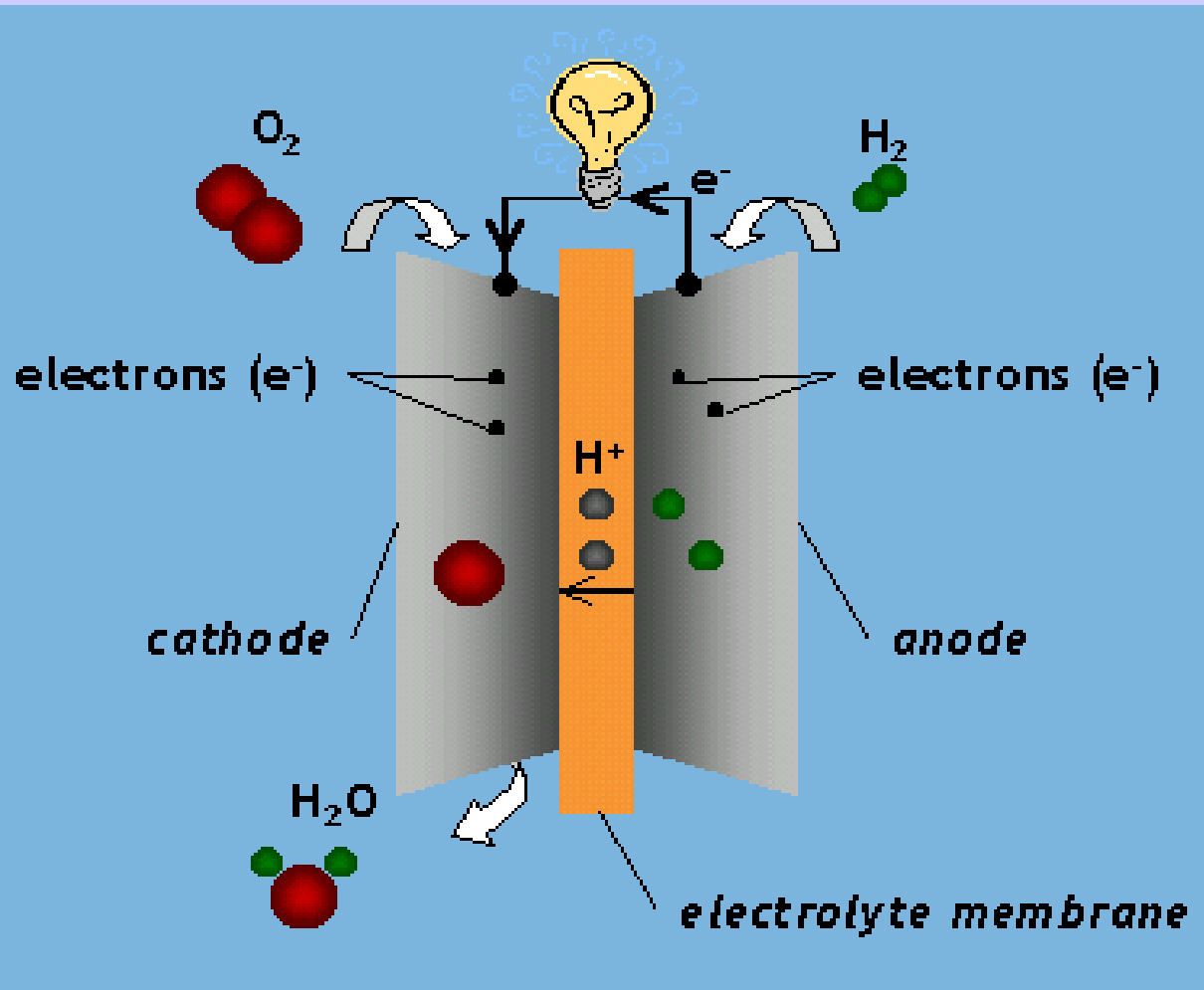

Podsumowanie 7 miesięcznego pobytu
na stypendium Marii Curie na
Newcastle University w Anglii

Plan prezentacji

- Wprowadzenie
 - Ogniwa paliwowe – zasada działania i historia
 - Klasyfikacja ogniw paliwowych
- Ogniwo metanolowe
 - zastosowania, motywacja badań
 - zasada działania
 - budowa, części składowe, reakcje elektrodowe, produkcja ogniwa
 - badanie ogniwa
 - pojedyncze ogniwo
 - półogniwo
 - nowe katalizatory

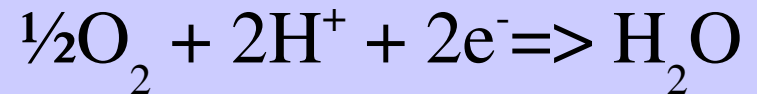
Ogniwo paliwowe – zasada działania

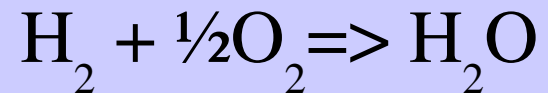
Anoda:

Katoda:

W sumie:

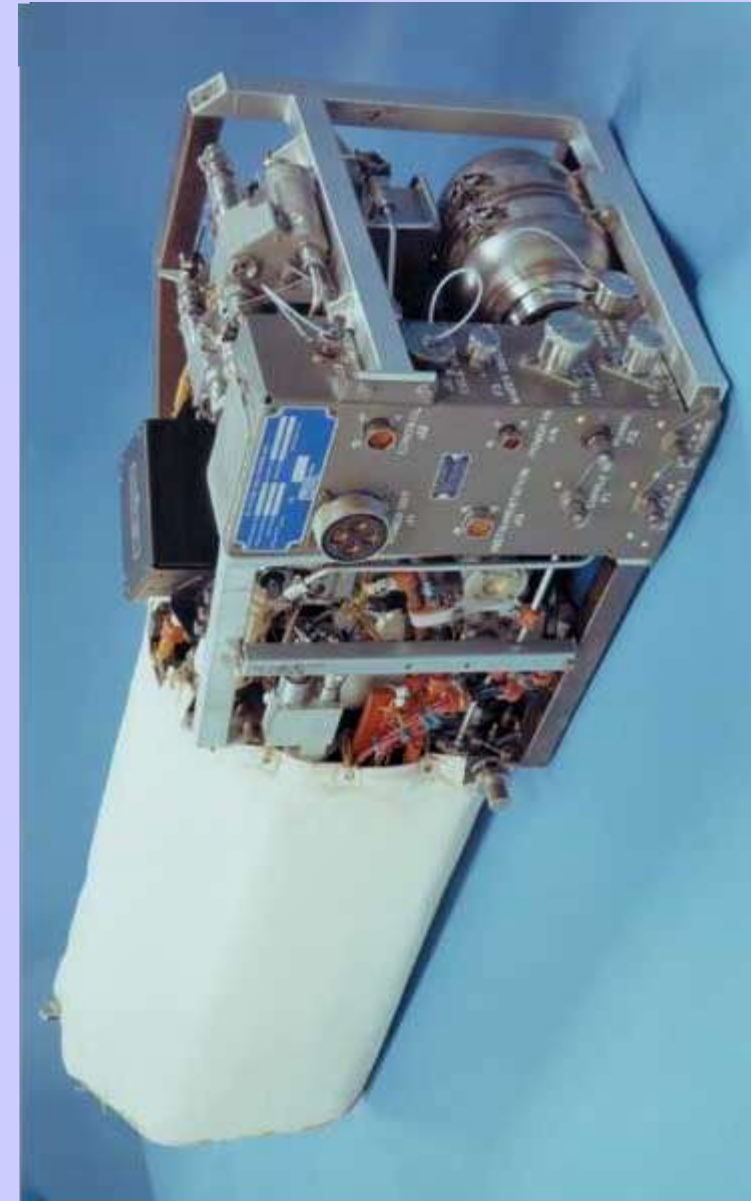
$$\Delta H = 285,8 \text{ kJ/mol}, \quad \Delta G = 237,1 \text{ kJ/mol}, \quad \eta_{\text{teo.}} = 83 \%$$

Ogniwo paliwowe - historia

- Christian F. Schoenbein w 1839 donosi o powstawaniu prądu w reakcji wodoru z tlenem.
- Sir William R. Grove konstruuje pierwsze ogniwo w 1842.
- Wilhelm Ostwald i Walther H. Nerst zaprezentowali teorię ogniwa paliwowego w 1905.

Ogniwo paliwowe – historia cd.

- Amerykański program kosmiczny, lata 60-te:
 - Gemini 5 pierwszy statek kosmiczny z ogniwem
 - Apollo, lądowanie na Księżycu – również z ogniwem
- Drugi kryzys paliwowy – 1973 r. Od tego czasu systematyczny wzrost zainteresowania i badań nad ogniwami.

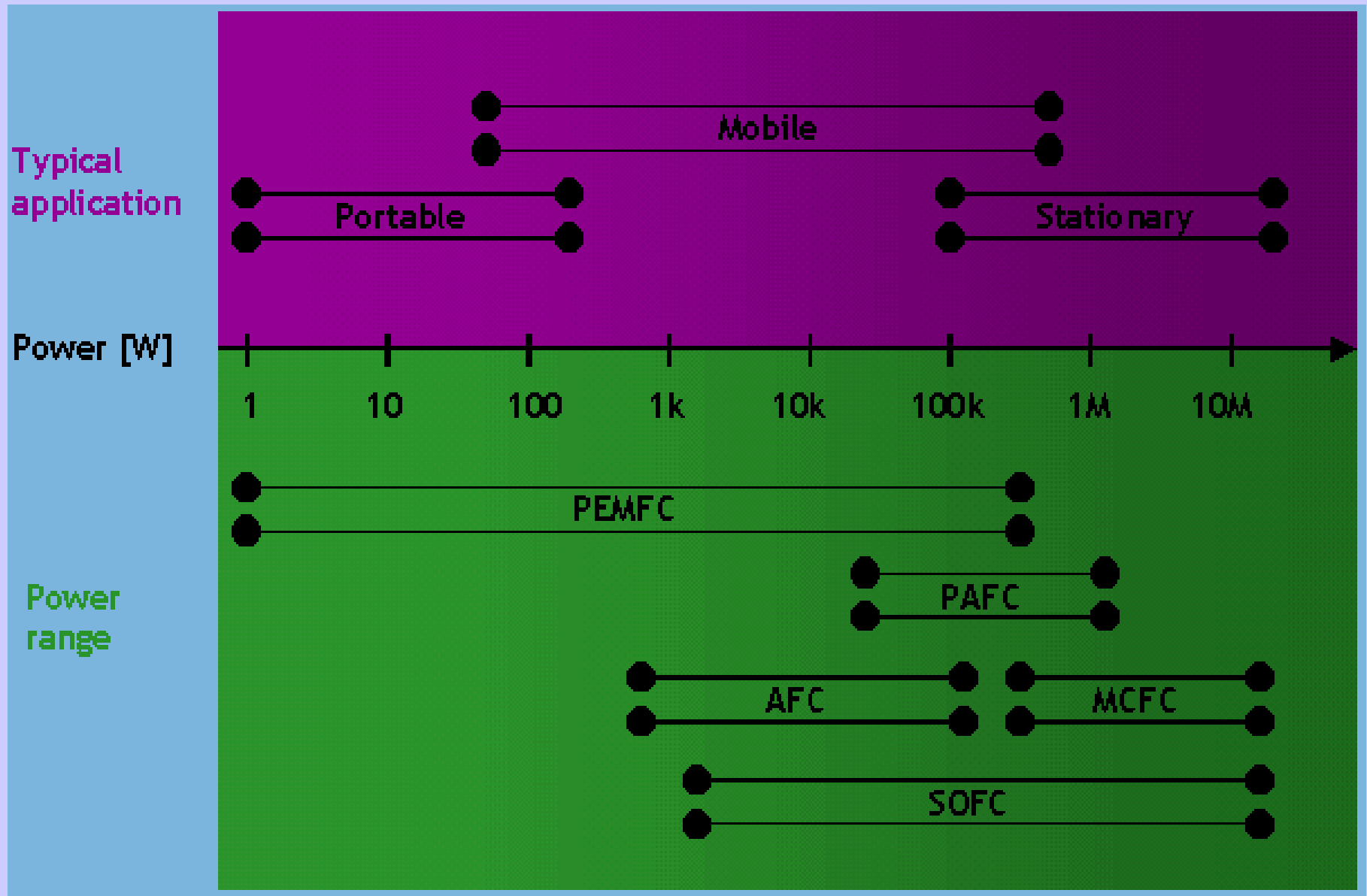

Rodzaje ogniw paliwowych

	Alkaliczne ogniwo	Ogniwo polimerowe	Ogniwo z kwasem fosforowym	Ogniwo ze stopionym w glanem	Ogniwo z ceramik tlenkow
	AFC	PEMFC	PAFC	MCFC	SOFC
Temperatura dziaania	70-220°C	do 120°C	130-220°C	600-800°C	700-1000°C
Elektrolit	Zasada potasowa (KOH)	Membrana polimerowa	St ony kwas fosforowy	Stopiony w glan Li/K	Ceramika tlenkowa
Paliwa	Czysty wodór	Wodór + reformowany methanol	Wodór, gaz ziemny	Wodór, gaz ziemny	Wodór, gaz ziemny
Zakres mocy	Do 12 kW	Do 250 kW	Do 1 MW	Do 2 MW	Do 10 MW
Zastosowanie	Kosmonautyka, odzie podwodne	Przeno ne, transportowe, APU, CHP	Mae elektrownie, APU, CHP	Elektrownie	Elektrownie, APU, CHP

APU - Auxiliary Power Unit, pomocnicza jednostka mocy , CHP - Combined Heat and Power, kogeneracja elektryczno ci i ciepła

Rodzaje ogniw paliwowych

Ogniwo metanolowe

- Reforming metanolu do wodoru + ogniwo wodorowe
- Ogniwo zasilane metanolem w postaci gazowej
- Ogniwo zasilane metanolem w postaci ciekłej (L)DMFC

Uwaga: w rzeczywistości paliwem jest roztwór metanolu w wodzie

DMFC - zastosowania

Zastosowania przenośne;
laptopy, kamery cyfrowe,
ładowarki do komórek
itp.

DMFC do laptopa, Smart Fuel Cells

Ładowarka baterii do laptopa,
Smart Fuel Cell.

DMFC - zastosowania

Zaletą jest krótki czas “ładowania” ogniwa; akumulatorki ładuje się kilka godzin.

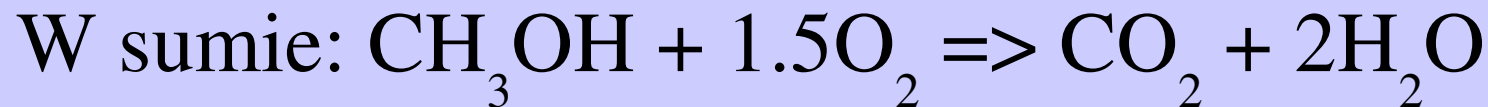
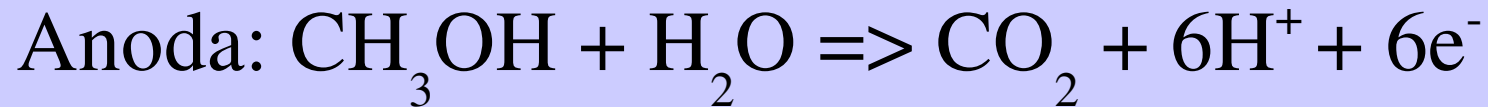
Cele:

- 1) maksymalizacja gęstości mocy z objętości systemu ogniwa
- 2) obniżenie ceny

Ładowarka baterii do komórek na bazie ogniwa metanolowego, Mechanical Technologies

Ogniwo metanolowe

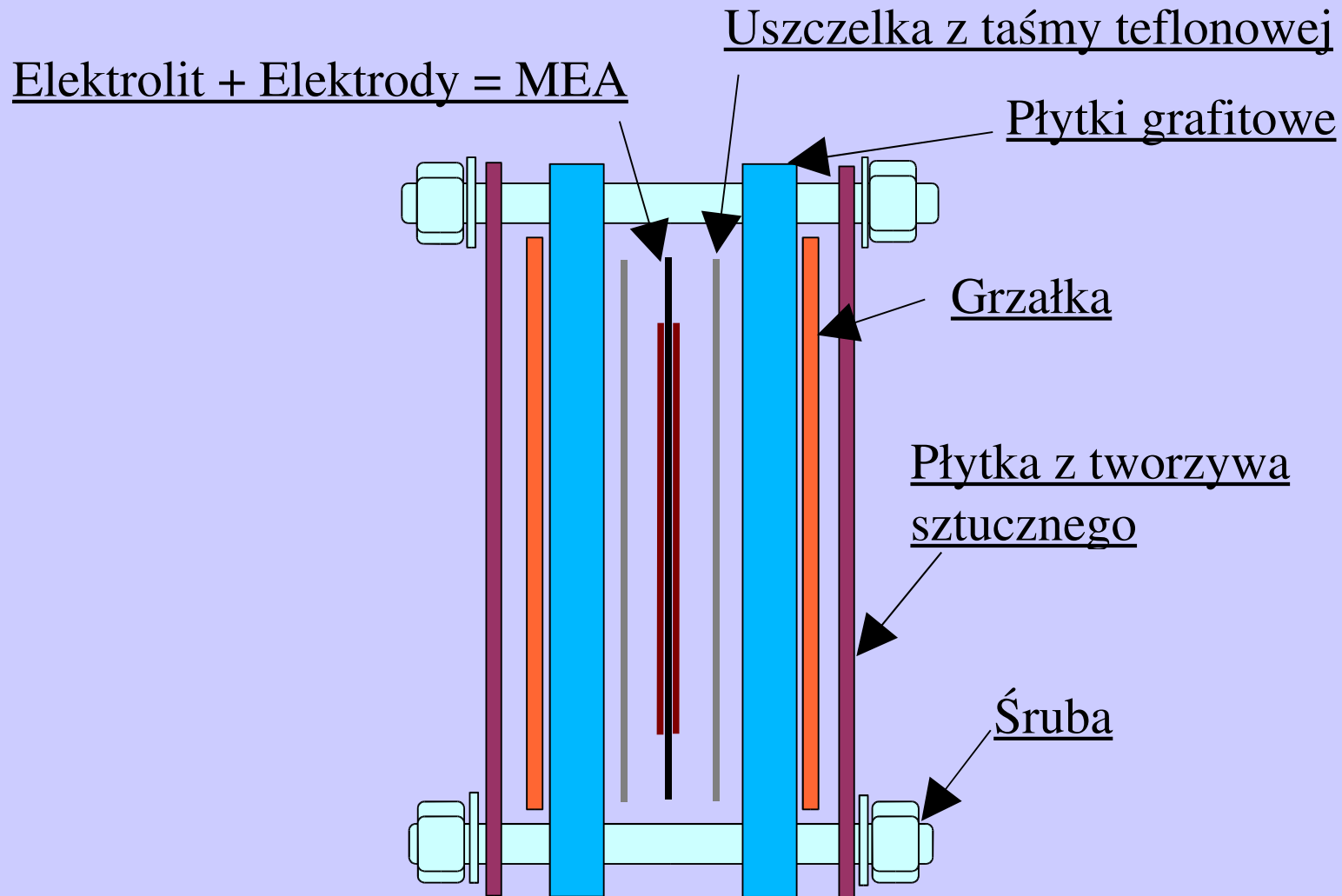
$$U_{\text{teor}} = 1,2 \text{ V}$$

$$U_{\text{real}} = 0,3-0,7 \text{ V}$$

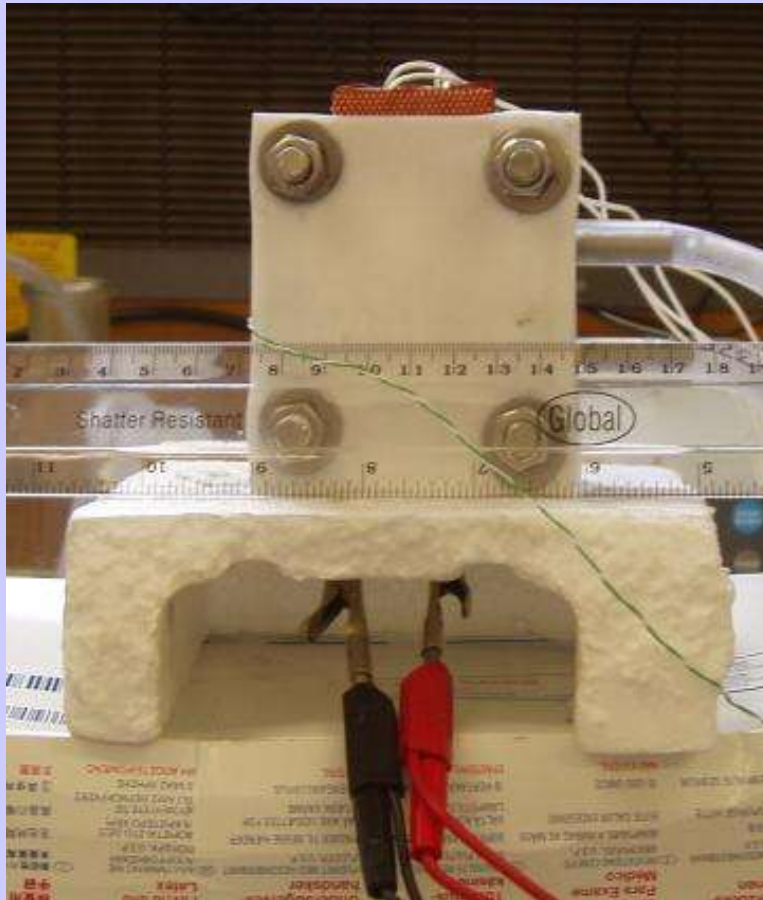
Budowa ogniwa

- Elektrolit
- Elektrody
 - warstwa katalityczna
 - warstwa dyfuzyjna
- Płytki doprowadzające paliwo i powietrze (lub tlen)
- Zbiornik paliwa
- Pompa paliwa i wentylator (opcja)

Budowa ogniwa

Budowa ogniwa

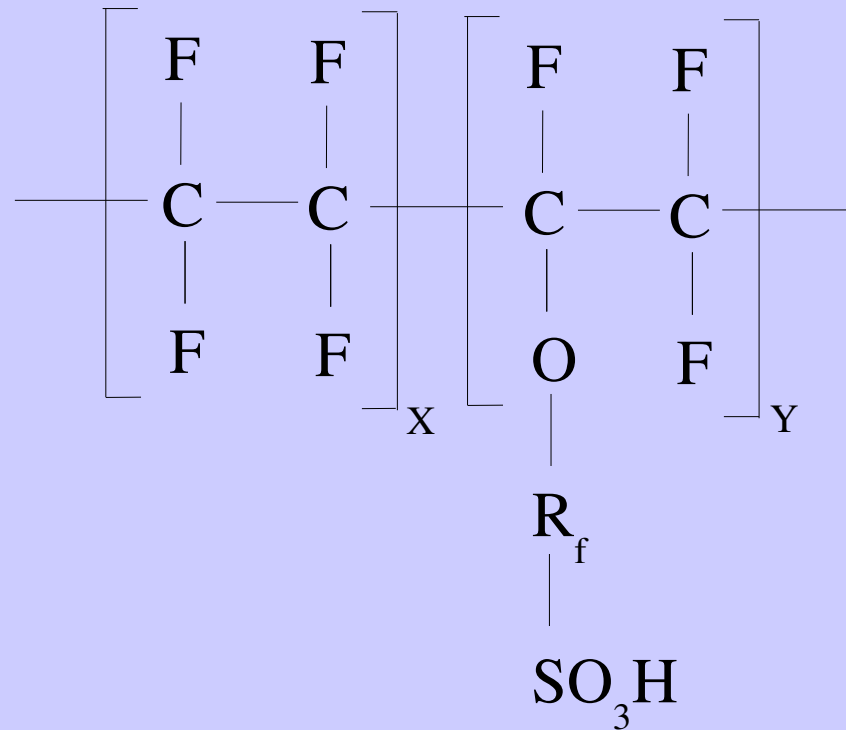

Widok z boku i z góry

Elektrolit

- Zadania:
 - Przewodzić jony wodoru
 - Nie przewodzić elektronów
 - Separować stronę anodową od katodowej
- Polimer polifluorosulfonowy (drogi i taki sobie)
 - Nafion firmy Du Pont
 - Sterion firmy David Fuel Cell Components

Nafion[®]

Kopolimer tetrafluoroetylenu i perfluorowanych monomerów zawierających grupę sulfonową

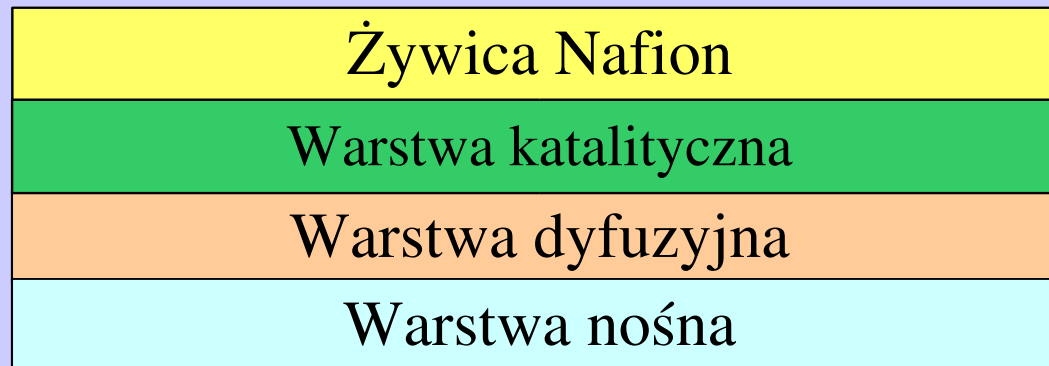
Elektrolit – transport jonów

- Elektrolit musi być wilgotny
- Jon wodoru jest transportowany w postaci H_3O^+
- Podobieństwo metanolu do wody powoduje dyfuzję metanolu przez membranę tzw. crossover

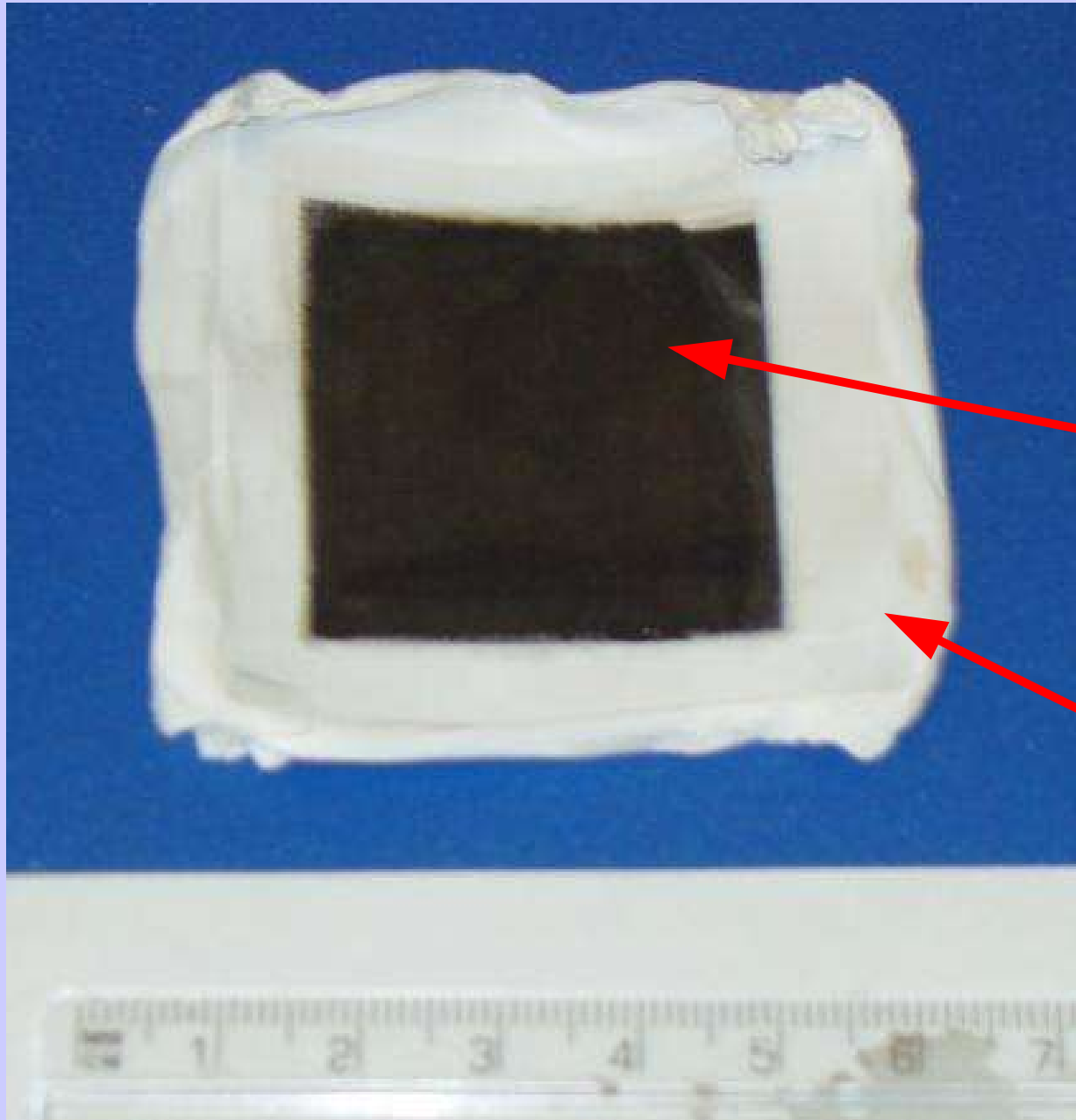
Elektrody

- Wykonywane wprost na elektrolicie
- Wykonywane oddzielnie i następnie sprasowywane z elektrolitem

Schemat elektrody wykonanej oddzielnie

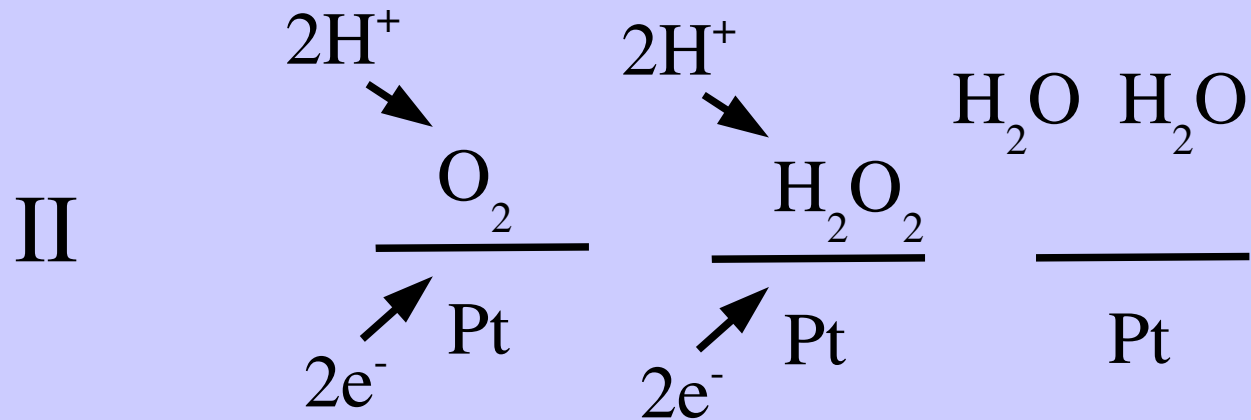
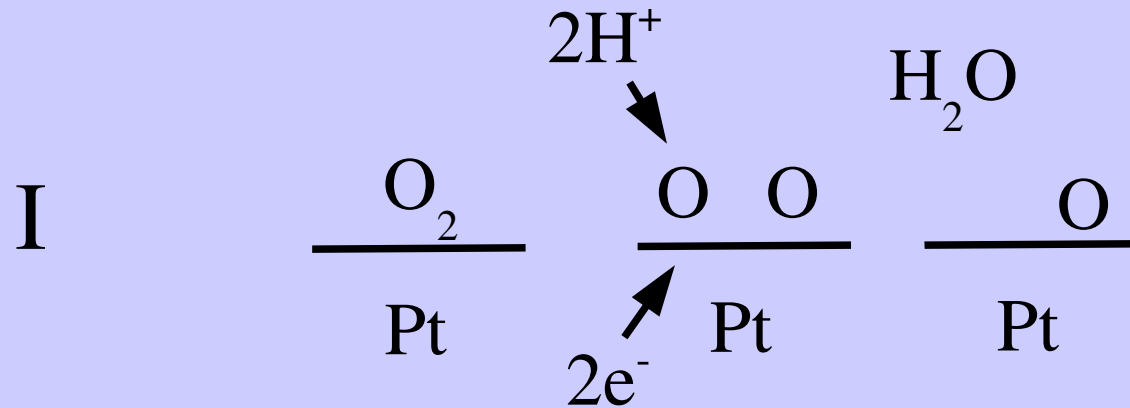
MEA

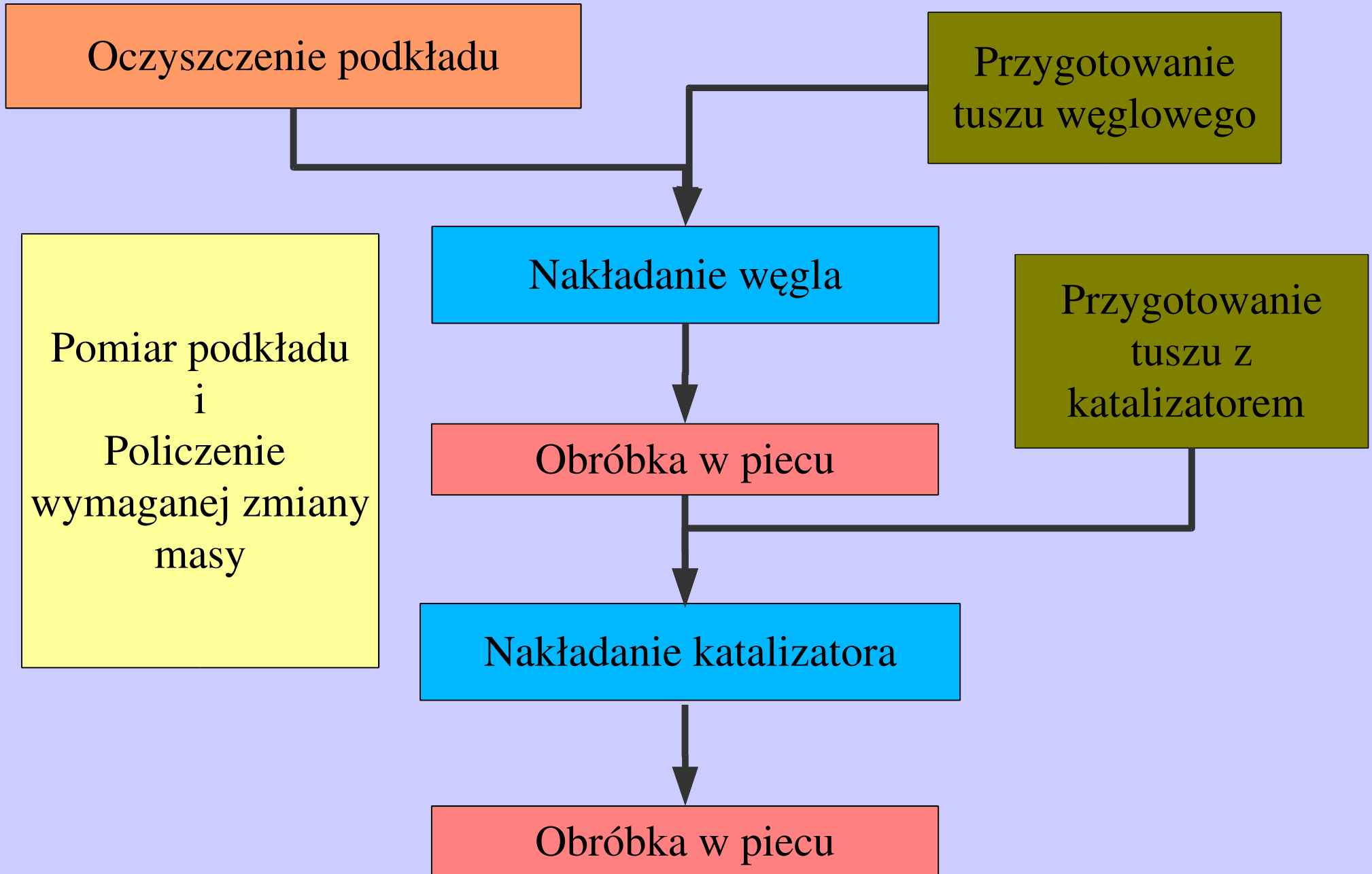
Elektroda

Uszczelka teflonowa

Katoda - redukcja tlenu

Wykonanie katody

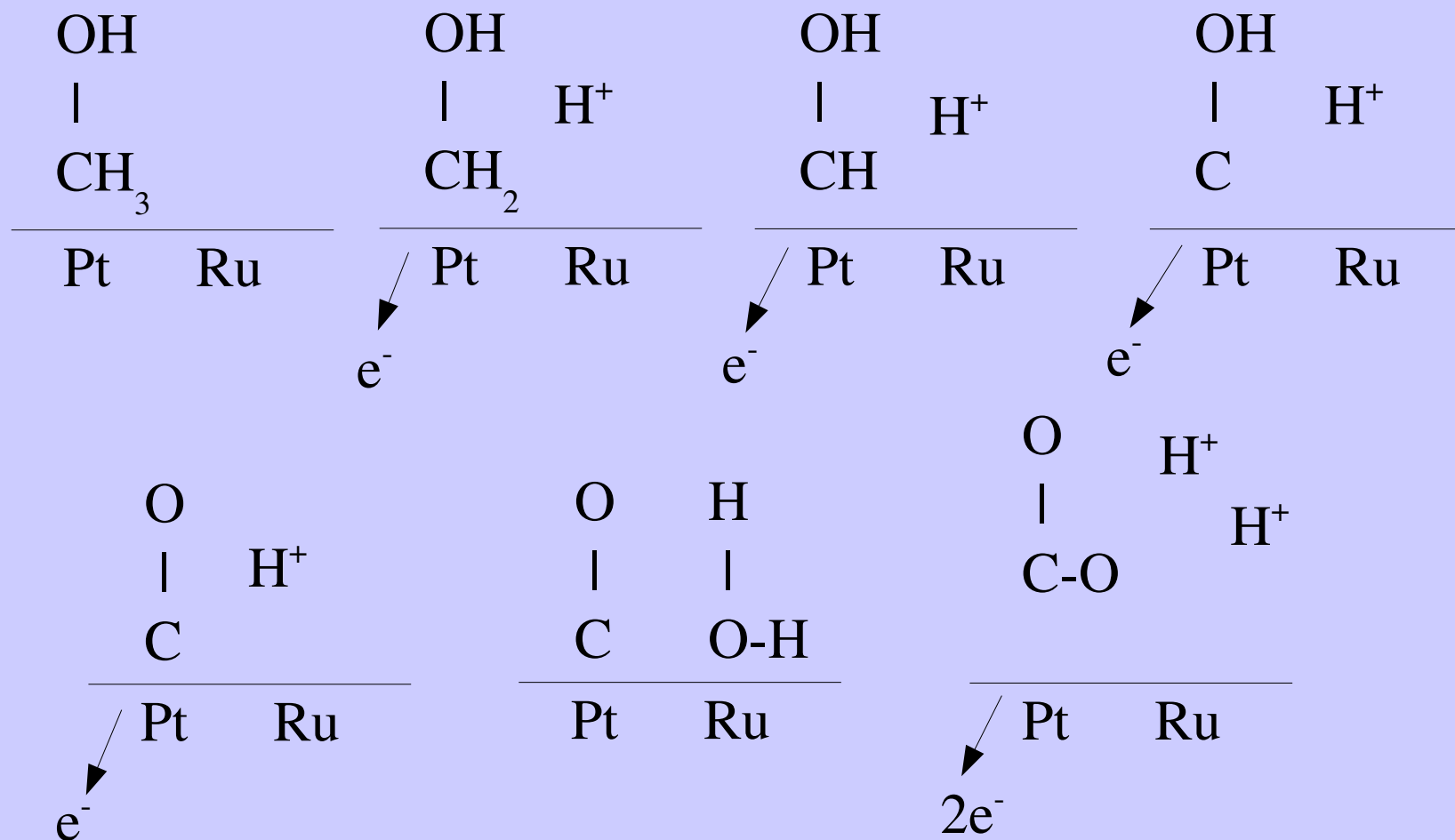

Katalizator na katodzie

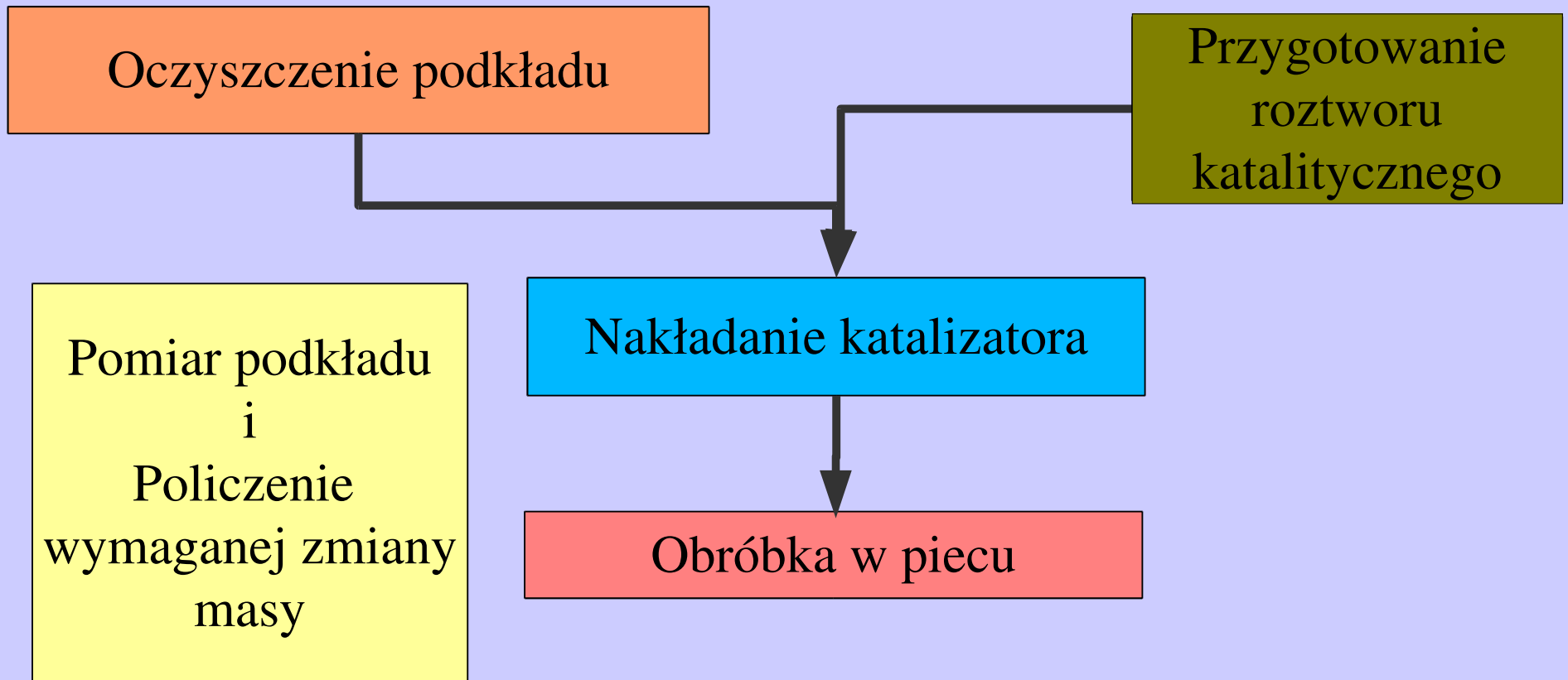
- Czerń platynowa
- Platyna wsparta na węglu (20, 50 %)
- Katalizator odporny na metanol np. Ru/Se lub częściowo odporny np. Pt/Me

Anoda – utlenienie metanolu

Wykonanie anody

Katalizator na anodzie

Platyna i ruten;

- w postaci proszków
- ze związków chemicznych np.:
 H_2PtCl_6 i RuCl_3
- stosunek Pt:Ru jak np. 1:1, 2:1

Płytki transportowe

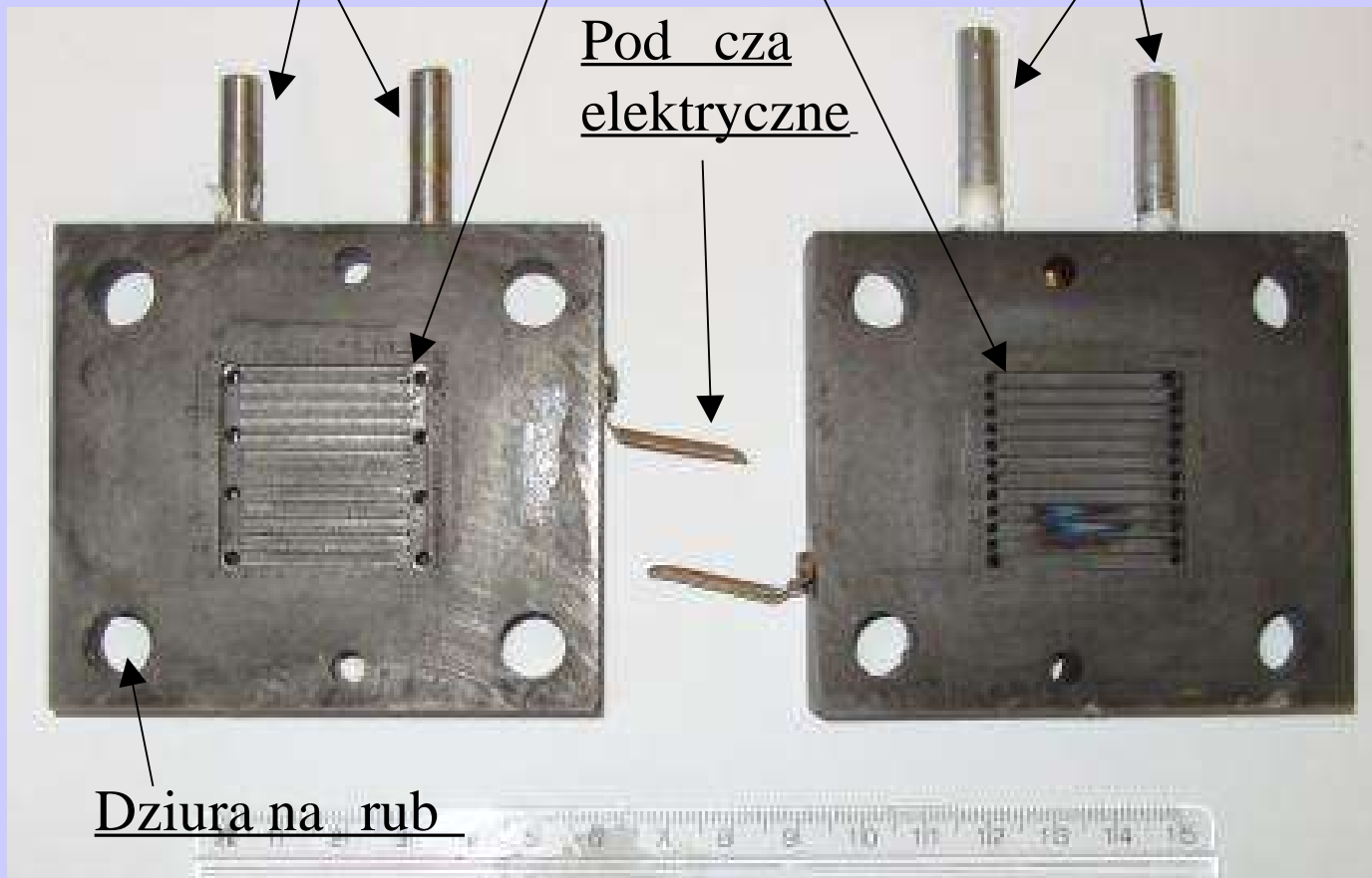
Wlot i wylot powietrza

Kanaliki

Wlot i wylot paliwa

Pod cza
elektryczne

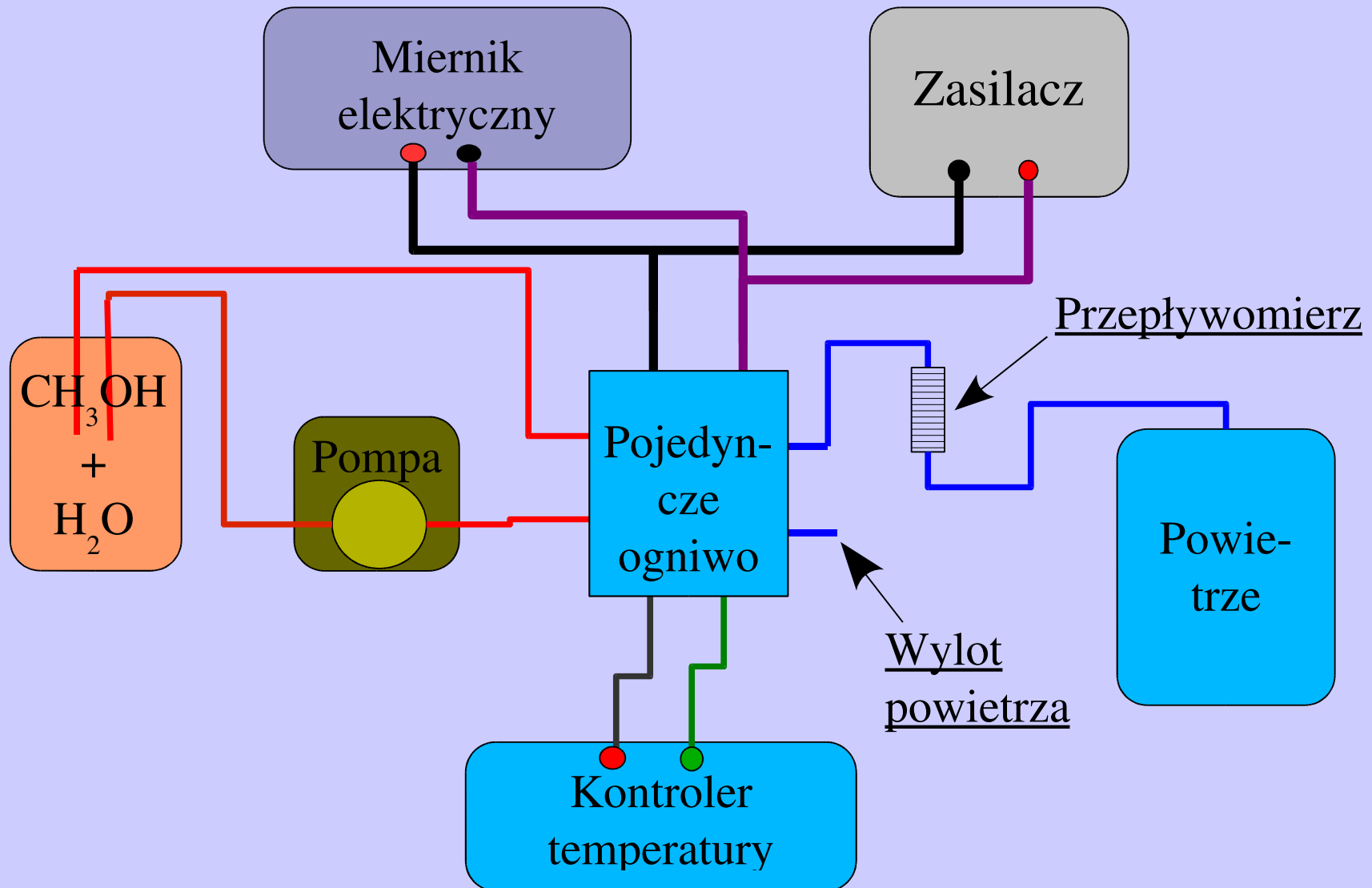
Dziura na rub

Badanie pojedynczego ogniwa

- Aby zbadać parametry wykonanego MEA

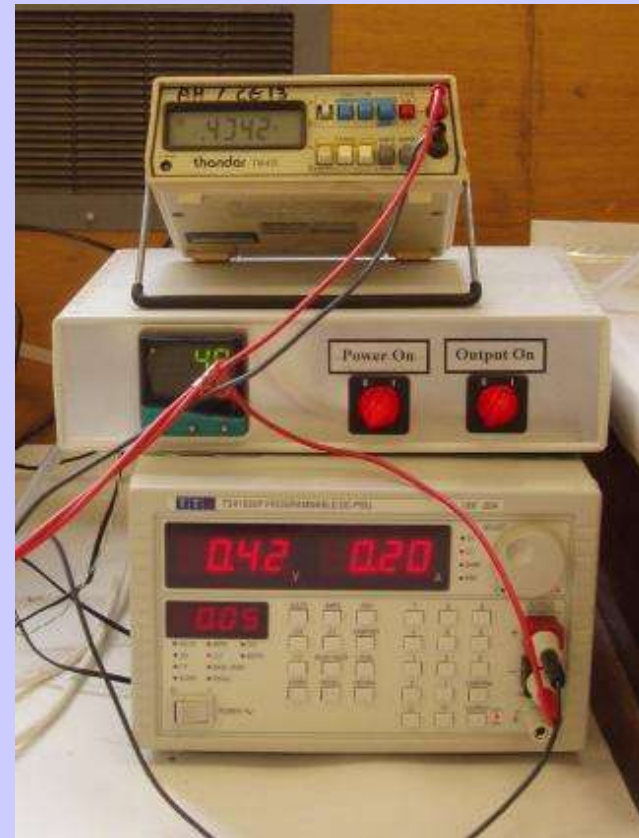
Badanie pojedynczego ogniwa

Badanie pojedynczego ogniwa

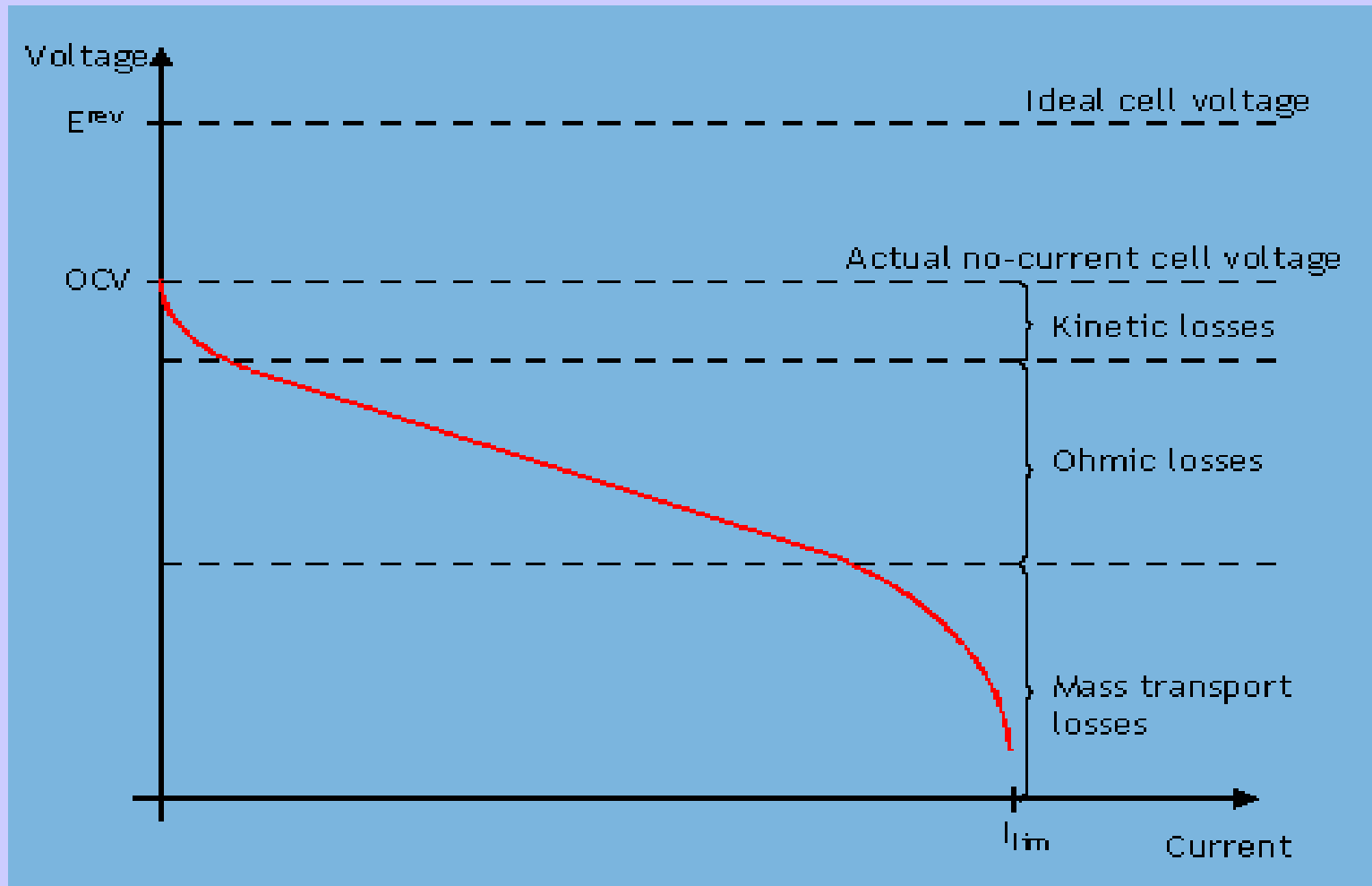

Pompa paliwowa

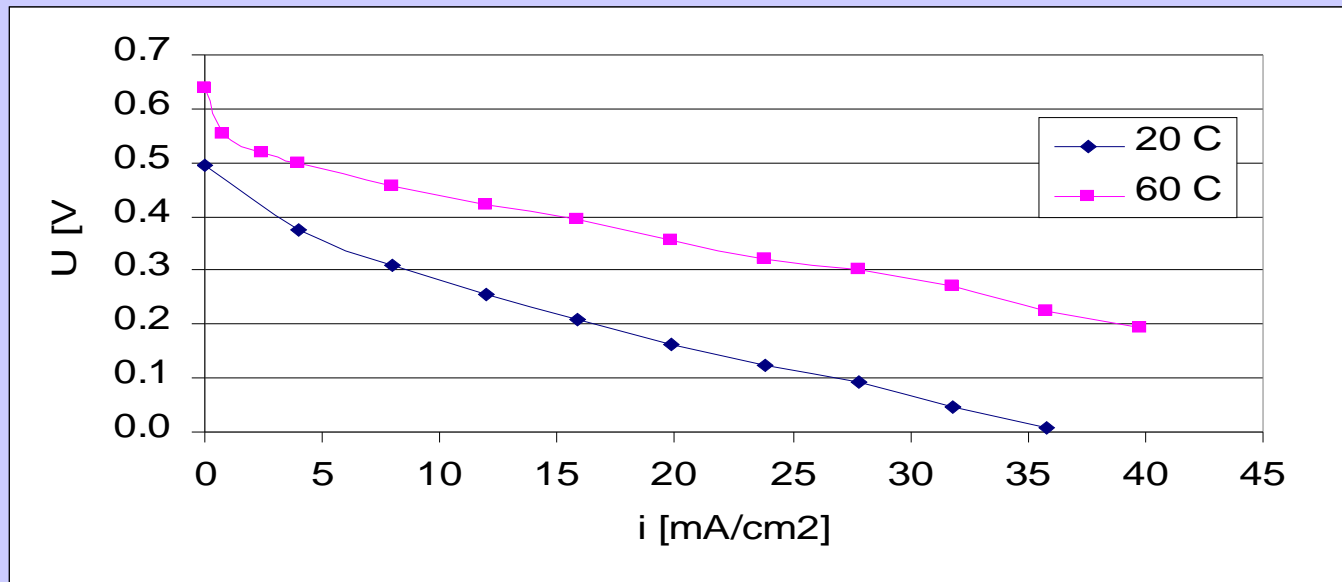

Miernik elektryczny, kontroler temperatury i zasilacz

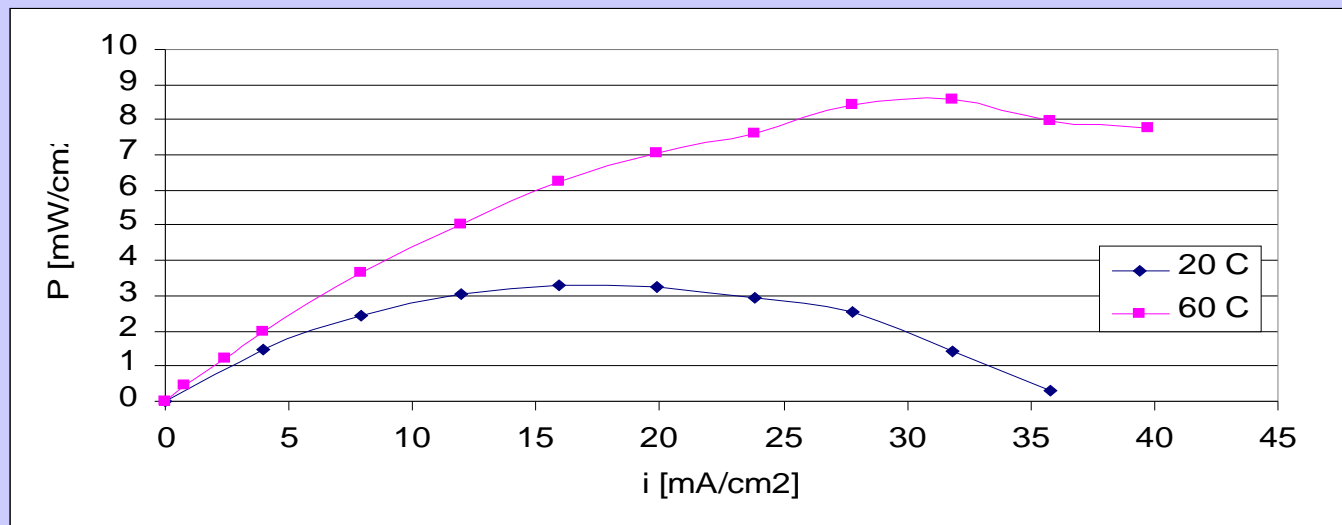
Badanie pojedynczego ogniwa

Krzywa: gęstość prądu - napięcie

**Current-Voltage curves of the evaluated single cell at 20°C and at 60°C;
cathode 3.5 mg/cm Pt; anode ~2 mg Pt + ~1 mg Ru**

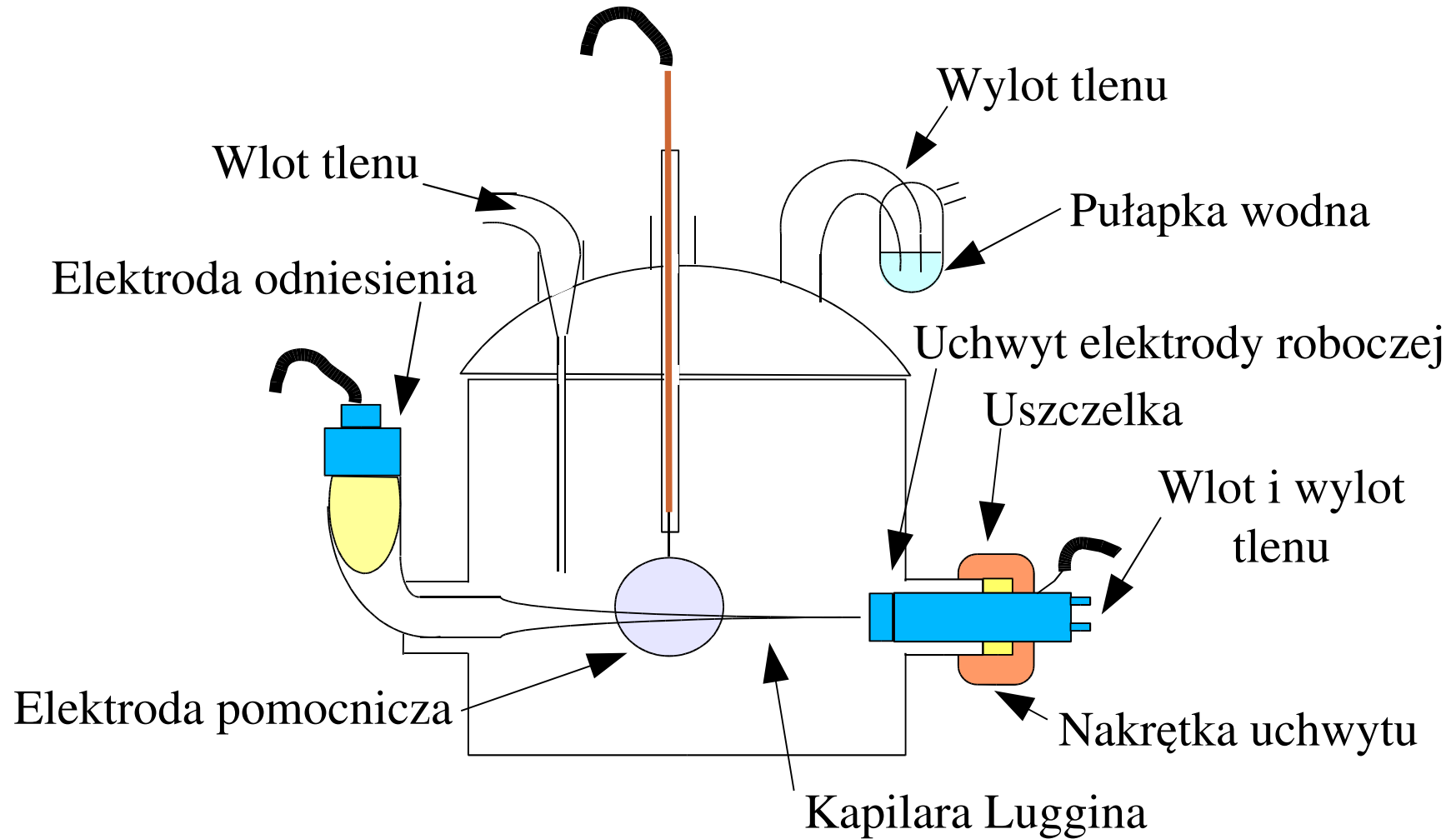

**Current-Power curves for evaluated single cell at 20°C and at 60°C;
cathode 3.5 mg/cm Pt; anode ~2 mg Pt + ~1 mg Ru**

Pomiary w półogniwie

- Aby zbadać parametry pojedynczej elektrody

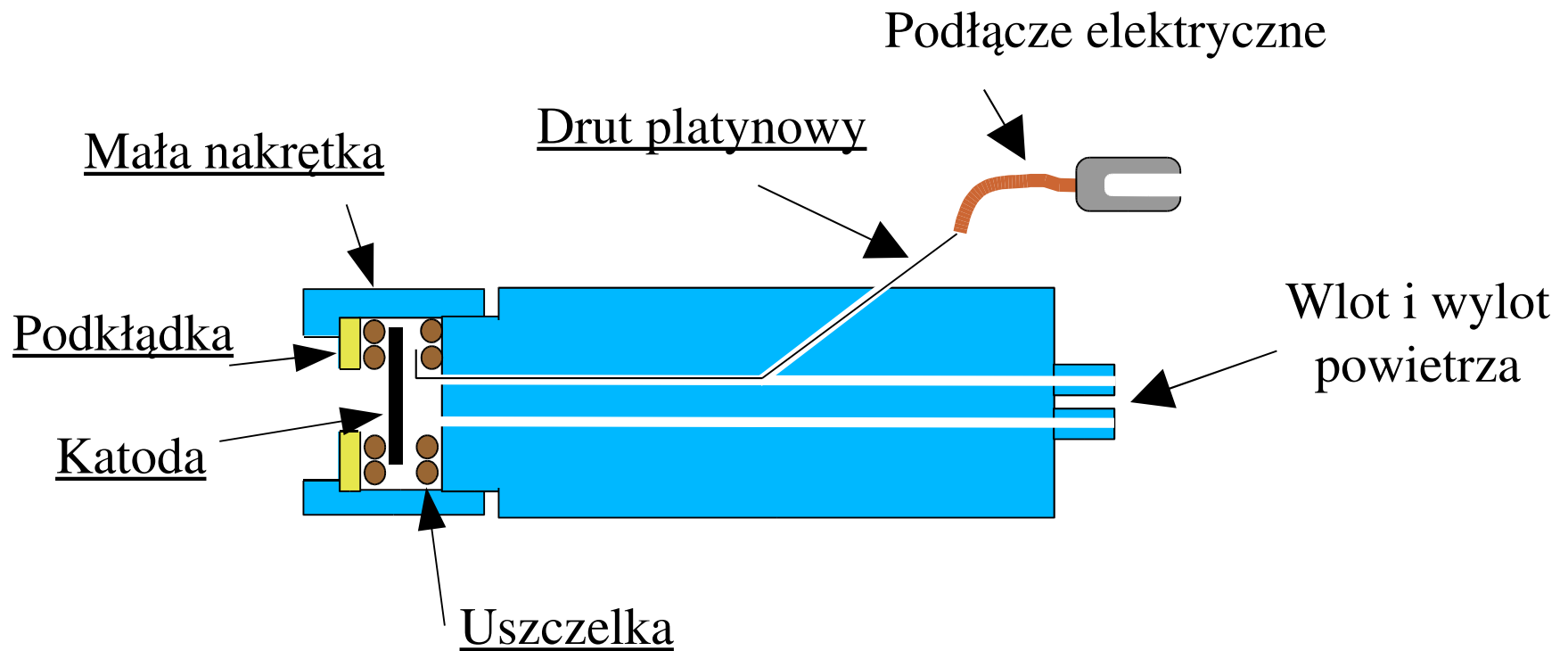
Pomiary w półogniwie

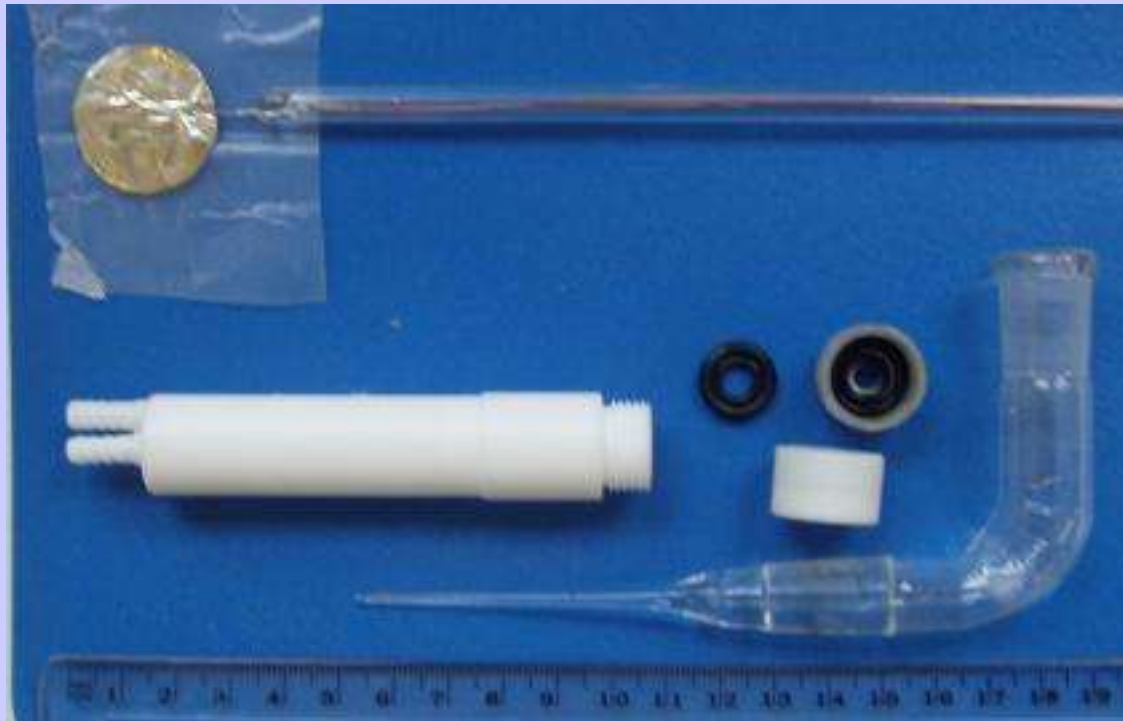
Pomiary w półogniwie

Pomiary w półogniwie

Pomiary w półogniwie

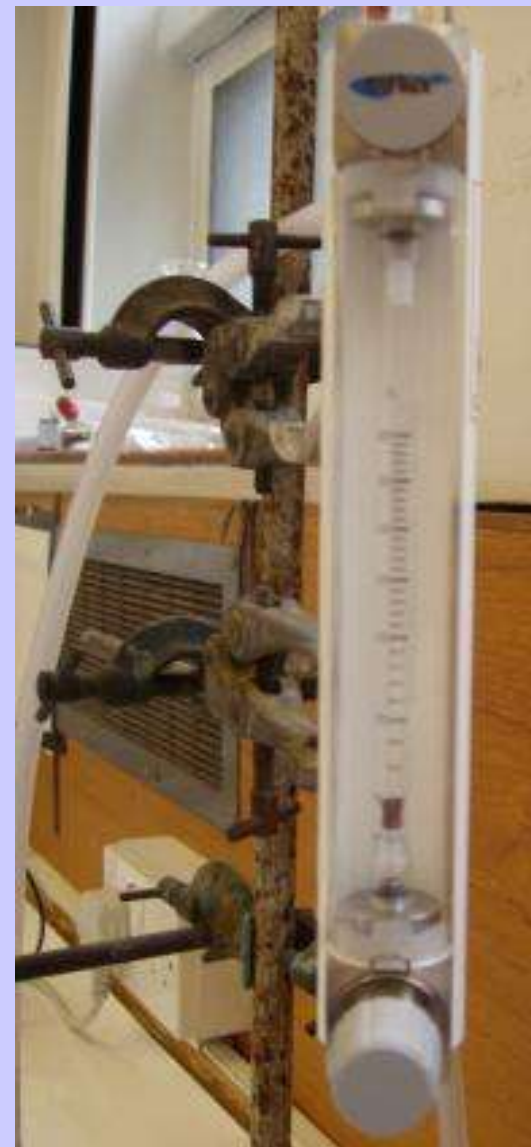

Małe części układu trójelektrodowego. Elektroda pomocnicza, kapilara Luggin'a, uchwyt elektrody roboczej, nakrętka uchwytu i uszczelki

Pomiary w półogniwie

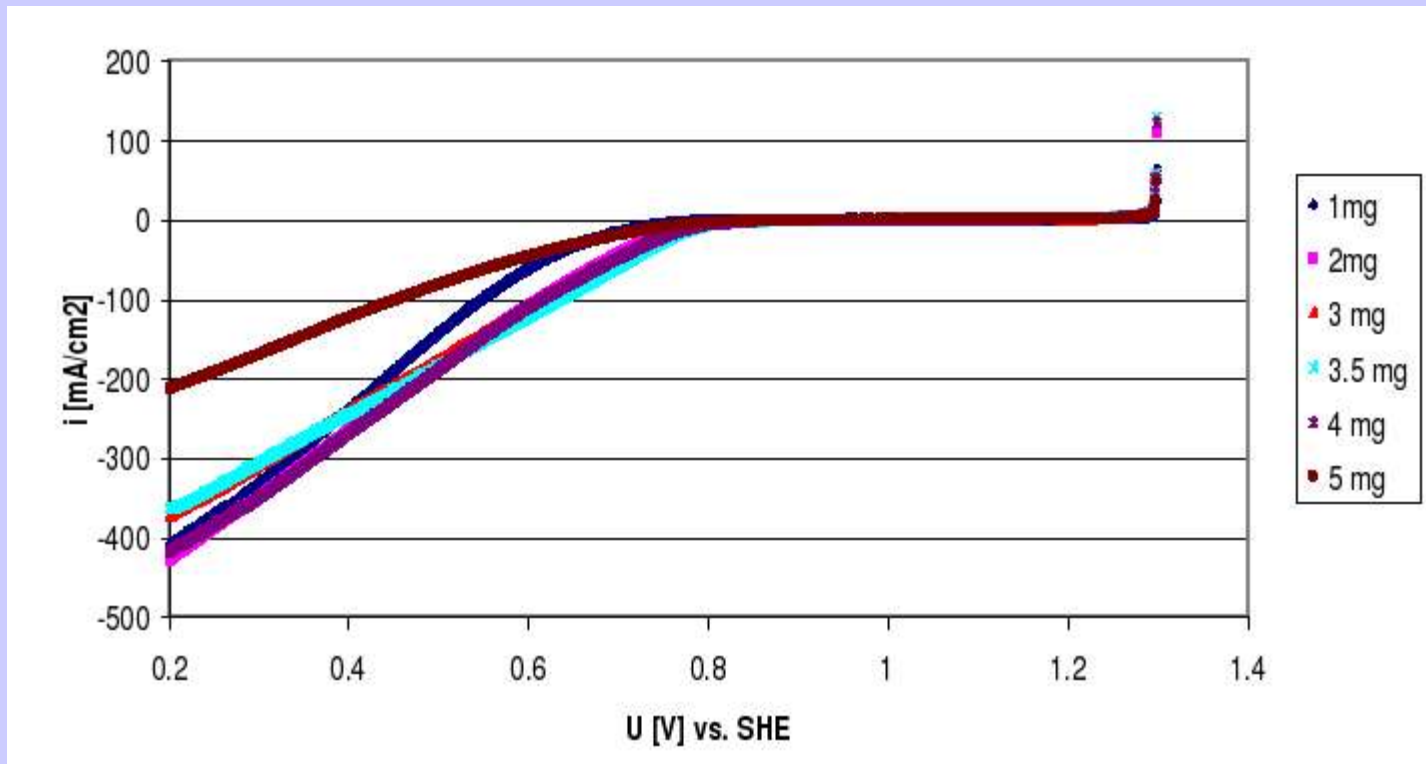
Potencjostat Voltalab PGZ 301

Przepływomierz

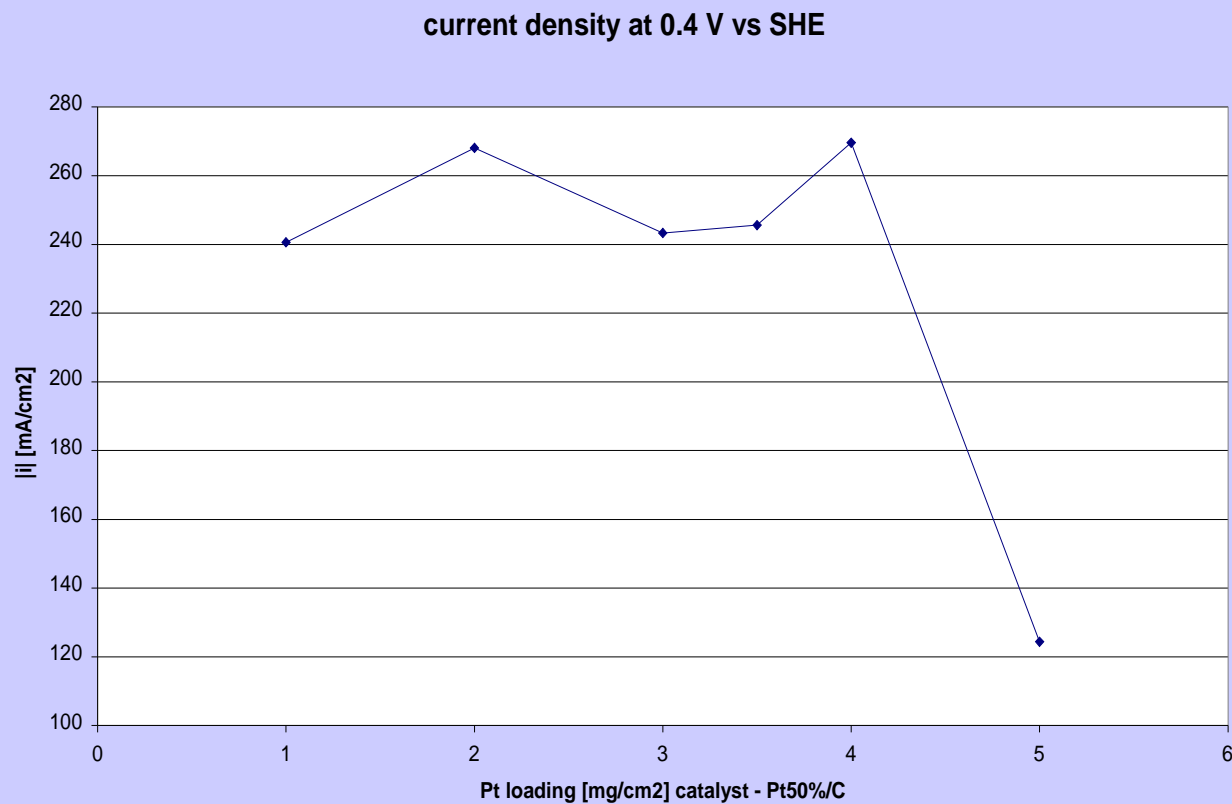
Pomiary w półogniwie

Pt 50 wag. % /C

Liniowa voltametria (LSV) dla katod z różną ilością katalizatora

Pomiary w półogniwie

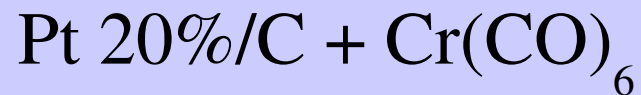
Prąd przy napięciu 0,4 V względem elektrody wodorowej w funkcji ilości zastosowanego katalizatora

Nowe katalizatory

- W literaturze pojawiły się doniesienia iż katalizatory dwuskładnikowe typu Pt-Me np. Pt-Fe są lepsze niż sama Pt na katodzie
- Wykonaliśmy kilkanaście syntez katalizatorów typu Pt-Me/C trzema metodami
 - carbonyl route / droga karbonylowa
 - glycol process / proces glikolowy
 - aqueous process / proces wodny

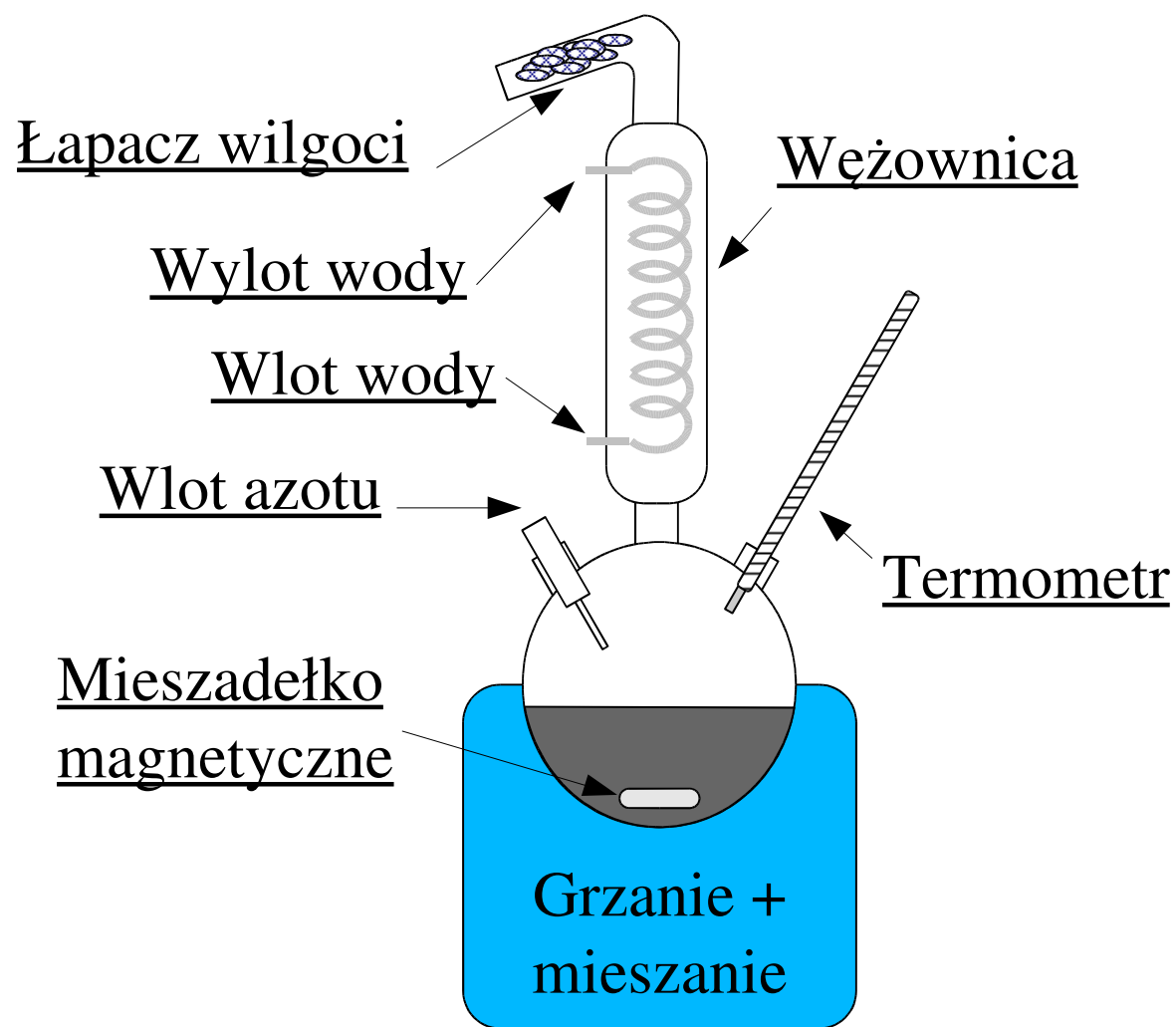
Nowe katalizatory

- Synteza Pt-Cr/C drogą karbonylową

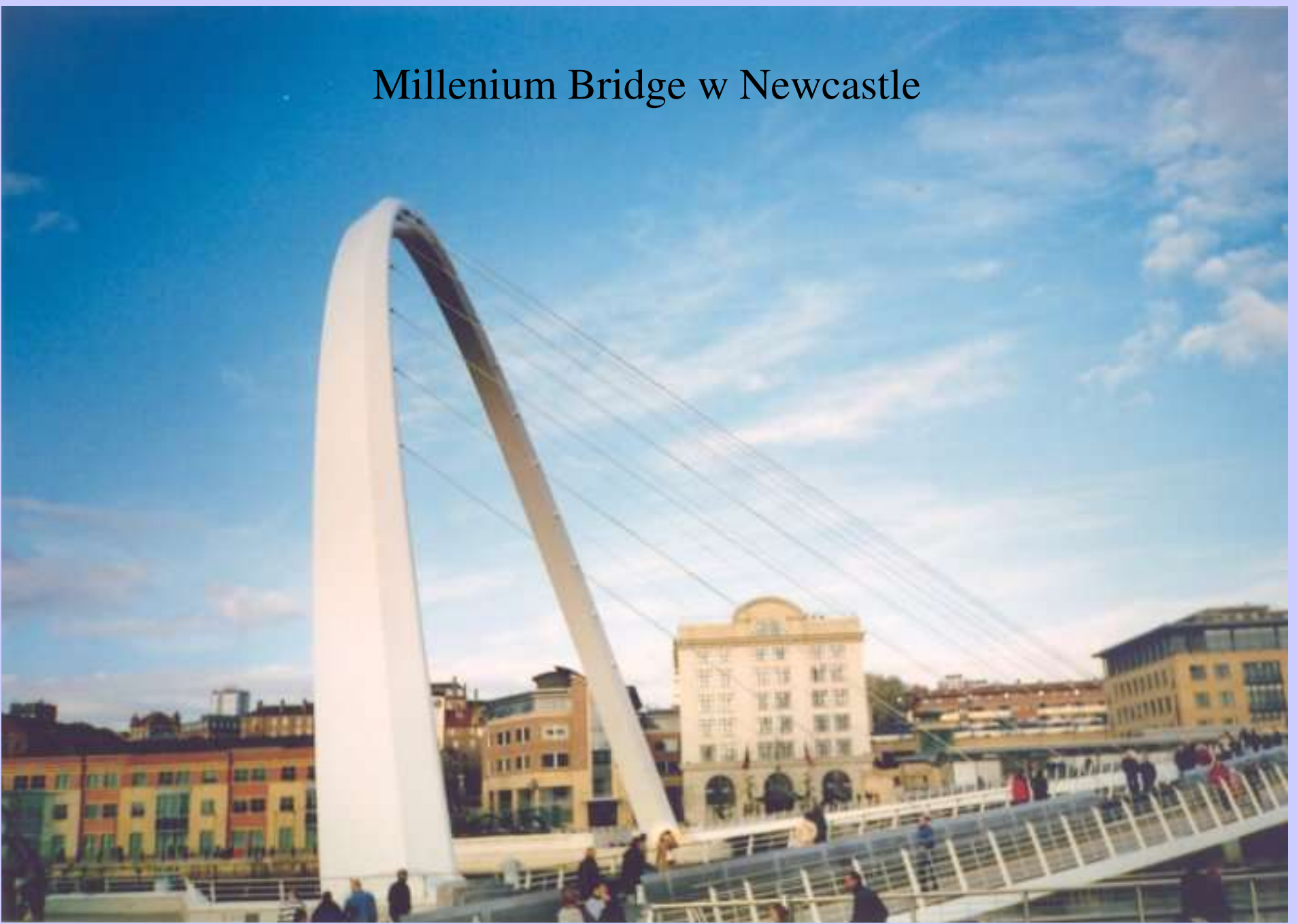

- Oczyszczenie ksylenu (sito molekularne +destylacja)
- Synteza właściwa (refluxing)
- Odfiltrowanie katalizatora
- Obróbka piecowa

Nowe katalizatory

Millenium Bridge w Newcastle

Dziękuję Państwu za uwagę!!!